

Załącznik nr 2: Zakres wiedzy na Olimpiadę wiedzy o Gdańsku dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Niniejszy zakres wiedzy opracowany został hasłowo, według haseł „Encyklopedii Gdańskiej” (i jej wersji internetowej www.gedanopedia.pl), które należy opracować przygotowując się do wzięcia udziału w VII edycji **Olimpiady wiedzy o Gdańsku**. Hasła podzielono na kilka kategorii (wg gedanopedii): 1) LUDZIE; 2) ŻYCIE MIASTA; 3) PRZESTRZEŃ MIASTA; 4) ŚRODOWISKO I PRZYRODA oraz dodatkową kategorię 5) WARTO WIEDZIEĆ. Dodatkowo dokonano podziału na podkategorie, których celem jest ułatwienie usystematyzowania zdobywanej wiedzy.

Życzymy owocnej nauki i wielu sukcesów w gdańskiej rywalizacji olimpijskiej.

Kategoria	Rodzaj hasła	Wszyscy uczniowie (SP, GIM, PONADGIM)	Dodatkowe hasła dla GIM i PONADGIM	Dodatkowe hasła dla PONADGIM
LUDZIE	<i>Wielcy gdańszczanie – zasłużeńi w dziejach miasta</i>	<p><u>Patroni gdańskich tramwajów (wybrani):</u> Chodowiecki Daniel Fahrenheit Daniel Gabriel Heweliusz Jan Klenczon Krzysztof Schopenhauer Artur i Joanna Supłatowicz Stanisław (Sath-Okh) Uphagen Johann Walentynowicz Anna</p> <p><u>Z dawnych dziejów:</u> Antoni Abraham Barzychowska Erwina Block van der Abraham i Izaak Guderski Konrad Jan Kanapariusz (Joannes Canaparius) Leczkow Konrad Siedzikówna Danuta Św. Wojciech (Adalbert) Sucharski Henryk</p> <p><u>Współcześni nam:</u> Christa Janusz Chwin Stefan Grass Gunter Gruchała Sylwia Januszajtis Andrzej Michalczewski Dariusz Samp Jerzy Stenka Danuta Wałęsa Lech</p>	<p><u>Patroni gdańskich tramwajów (wybrani):</u> Dantyszek Jan Gralath Daniel I Mamuszka Franciszek Winter Leopold von</p> <p><u>Z dawnych dziejów:</u> Beneke Paul Dickmann Arend Flisykowski Alfons Haffner Jean Georg Rapp Jean Speimann Johann Świętopełk, książę</p> <p><u>Współcześni nam:</u> Blanik Leszek Borusewicz Bogdan Grubba Andrzej Jujka Zbigniew Kamiński Marek Możdżer Leszek</p>	<p><u>Patroni gdańskich tramwajów (wybrani):</u> Lengnich Gottfried Ferber Maurycy Przybyszewska Stanisława</p> <p><u>Z dawnych dziejów:</u> Ferber Konstantyn Starszy Giese Tiedemann Rogaczewski Franciszek Liczmański Alf</p> <p><u>Współcześni nam:</u> Limon Jerzy</p>
	<i>Symbole</i>	Gdańsk – nazwa Gdańsk – w filmie Herby Miasta Gdańska Honorowe obywatelstwo miasta <i>Nec temere, nec timide</i>	Flaga Gdańska Hejnał Gdańska Herby dzielnic	Logo Gdańska

ŻYCIE MIASTA	<i>Kanon najważniejszych wydarzeń w dziejach miasta</i>	Gdańsk – początki miasta Gdańsk w Hanzie Rzeź Gdańska w 1308 roku Wojna 13-letnia (Gdańsk w wojnie) Wielki Przywilej dla Gdańska 1457 r. Pokój oliwski 1660 r. Wcielenie Gdańska do Prus 1793 r. Wolne Miasto Gdańsk 1919-1939 Obrona Poczty Polskiej 1 IX 1939 r. Obrona Westerplatte 1-7 IX 1939 r. Rok 1945 Grudzień 70 Sierpień 80 Postulaty Solidarności	Hanza (Gdańsk w Hanzie) Wielka wojna 1409-1411 Reformacja w Gdańsku 1518-1525, 1557 Bitwa pod Oliwą 1627 r. Wolne Miasto Gdańsk 1807-1815 Gdańsk podczas II wojny światowej 1939-1945 Euro 2012 w Gdańsku Wizyty monarchów w Gdańsku – do 1793 r. Porozumienie gdańskie	Lokowanie Głównego, Starego i Młodego Miasta w XIV w. Wojna Gdańska z Batorym 1577 r. Obrona tronu Stanisława Leszczyńskiego 1734 r. Przejęcie władzy w Gdańsku przez nazistów 1933 r. Odbudowa Gdańska po 1945 r. Opozycja demokratyczna w Gdańsku przed i po 1980 r.
	<i>Imprezy cykliczne</i>	Festiwale – Polskich Filmów Fabularnych, Szekspirowski, Tańca, Międzynarodowy Festiwal Piosenki, Szanty pod Żurawiem Feta Jarmark Świętego Dominika (+ dzieje) Światowe zjazdy gdańszczan	Baltic Sail Festiwale – Jazz Jantar, Solidarity of Arts,	Mozartiana, Festiwal Goldbergowski, Festiwal Karillonowy Nagroda literacka miasta Gdańska: Europejski poeta wolności Nagrody miasta Gdańska: kulturalne i naukowe
	<i>Nauka</i>	Uczelnie wyższe w Gdańsku – Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Uniwersytet Medyczny (także ich dzieje !) Centra Nauki: Centrum Hewelianum Gdański Park Naukowo-Technologiczny Europejskie Centrum Solidarności Muzea – Morskie, Archeologiczne, MHMG (Oddziały), II wojny światowej, Narodowe	AWFiS, Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Muzyczna (także ich dzieje !) Biblioteki w Gdańsku (w tym dawna Biblioteka Rady Miejskiej do pocz. XIX w., Biblioteka Główna PAN, Wojewódzka)	Gimnazjum Akademickie w Gdańsku (XVI-XIX w.) Gimnazjum Polskie Macierzy Szkolnej w Gdańsku (okres międzywojenny)
	<i>Kultura i sztuka</i>	<u>Obrazy</u> : <i>Apoteoza Gdańska, Sąd Ostateczny, Grosz czynszowy</i> <u>Pomniki</u> : Tym co za polskość Gdańska, Poległych Stoczniovców (Trzy Krzyże), Obrońców Poczty Polskiej, Jana Heweliusza (przy Wielkim Młynie), Jana III Sobieskiego, Czołg, Krzyż Millenijny, Kindertransporty <u>Fontanny</u> : Czterech Kwartałów, Neptuna <u>Teatry i instytucje muzyczne</u> : Miniatura, Wybrzeże, Szekspirowski Filharmonia Bałtycka, Opera Bałtycka Zegar astronomiczny Zegar słoneczny Heweliusza „Panienka z okienka”	<u>Rzeźby</u> : Pieta, Piękna Madonna, Św. Jerzy <u>Działalność społeczna - Fundacje</u> : Biblioteki Gdańskiej, Centrum Solidarności, Gdańska, Hospicyjna Zespoły muzyczne: „Czerwone Gitary” „Kombi”,	<u>Dawne teatry miejskie</u> : Szkoła Fechtunku, Teatr Miejski, <u>Kluby</u> : Klub Studencki Żak, Galerie: Łaźnia
	<i>Legendy gdańskie – Jerzy Samp</i>		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

PRZESTRZEŃ MIASTA	<i>Podział administracyjny, dzielnice, ulice, place</i>	Ulice: Mariacka, Szeroka, Chlebnicka, Długa Aleje Droga Królewska Główne Miasto Stare Miasto Góra Gradowa (Grodzisko) Targi: Długi, Drzewny, Węglowy, Rybny, Rakowy, Sienny	Administracyjny podział i terytorialny rozwój Gdańska – z uwzględnieniem podziału miejskiego w średniowieczu i współczesnych dzielnic i osiedli (w tym zwłaszcza – Jelitkowo, Oliwa, Wrzeszcz) Ulice: Jaśkowa Dolina <u>Targi</u> (place targowe): Chlebowy, Maślany, Poziomkowy, Wąchany,	Administracyjny podział i terytorialny rozwój Gdańska – dzielnice, jednostki pomocnicze, części miasta Główne arterie miasta: Grunwaldzka, Trakt św. Wojciecha, Trasa Słowackiego, Trasa Sucharskiego,
	<i>Zabytki Głównego Miasta – kamienice, budynki użyteczności publicznej, obiekty przemysłowe</i>	<u>Trakt Królewski</u> – Brama Wyżynna, Przedbramie (Katownia, Wieża Więzienna), Złota Brama, Dwór Bractwa św. Jerzego, Dom Uphagena, Lwi Zamek, Ratusz Głównomiejski, Dwór Artusa, Dom Ławy, Zielona Brama Dom Prasy Dworzec Gdańsk Główny Przedproża Sień Gdańska Spichlerze Wielka Zbrojownia Wielki Młyn Wisłoujście Zamek krzyżacki Żuraw	Bramy w ciągu nad Motławą Dom Opatów Pelplińskich Dom Towarzystwa Przyrodniczego Dwór Miejski Port gdański Złota kamieniczka	Dawniejsze gdańskie dworce (m.in. Brama Nizinna, Brama Wyżynna) Dwory Oliwskie Lotniska Stocznie
	<i>Gdańskie ratusze od średniowiecza do dzisiaj</i>	Ratusz Staromiejski Ratusz Głównomiejski Nowy Ratusz		
	<i>Gotyckie i barokowe świątynie Gdańska</i>	Bazylika Mariacka Katedra Oliwska Kościoły Głównego i Starego Miasta: św. Jana, św. Mikołaja, św. Katarzyny, św. Brygidy, św. Bartłomieja, św. Jakuba, św. Elżbiety, św. Józefa		Kościół św. Ignacego na Starych Szkotach
	<i>Fortyfikacje</i>	Baszty: Biała, Łabędź, Jacek Bramy Mury obronne	Baszty: Narożna, Słomiana, Pod Zrębem, Prochowa Bastiony Fortyfikacje	
ŚRODOWISKO I PRZYRODA	<i>Przyroda miejska</i>	<u>Parki</u> : Oliwski, Nadmorski, Uphagena, Oruński Miejski Ogród Zoologiczny Wybrzeża Pachołek	<u>Parki</u> : im. Steffensów, Jaśkowej Doliny, Jana Pawła II; Ronalda Reagana Dawne parki – Błędnik,	Rezerваты przyrody – Ptasi Raj
	<i>Gdańsk współcześnie</i>	<u>Struktura</u> : Gdański Obszar Metropolitalny <u>Władza</u> : Prezydent Gdańska,	<u>Struktura</u> : Województwo Pomorskie <u>Władza</u> : Rada Miejska	<u>Samorządność gdańska wczoraj i dziś</u> : Prezydenci miasta, przewodniczący Rady Miejskiej po 1945 r. – najważniejsze działania

WARTO WIEDZIEĆ		Młodzieżowa Rada Miasta <u>Komunikacja</u> : Tramwaje w Gdańsku, Pomorska Kolej Metropolitalna <u>Media</u> : Dziennik Bałtycki, Radio Gdańsk, Radio Plus, Telewizja Polska Gdańsk		
	<i>INNE wybrane hasła z gedanopedii</i>	Carillon Drzewo Millenium Gdańska Flota kaperska Gimnazjum Akademickie GKS Wybrzeże Goldwasser Kanalizacja i wodociągi – historia Kat Meble gdańskie Millenium Gdańska Motława Odbudowa śródmieścia Gdańska po 1945 roku ERGO-ARENA Gdańsk (PGE) ENERGA Arena Gdańsk „Schleswig-Holstein” Solidarność „Sołdek” Stocznia Klawittera Stocznia Królewska Stocznia Gdańska Trzy świńskie głowy	Biblia Gdańska Gdańska Macierz Szkolna Gdański Klub Morsów „Peter von Danzig” „Generał Zaruski” Góra Szubienicza Instytut Pamięci Narodowej Kamlaria Kolej Komora palowa Komturstwo gdańskie Lastadia Ława Miejska Ławy chlebowe Ławy mięsne Medal księcia Mściwoja II Medal Świętego Wojciecha Medal Prezydenta Miasta Gdańska Rzeźba Gdańska Papież Jan Paweł II w Gdańsku Victoriaschule Volkstag Wilkierze Wody (sieć hydrograficzna, rzeki, potoki, stawy)	Bursztyn, bursztyniarstwo – tradycje, najstynniejsza dzieła i ich twórcy Cło palowe Ordynki: Rada, Ława, Trzeci Ordynek Komisariat Generalny RP w II WMG Klub Sportowy „Gedania” Wódka gdańska Piwo gdańskie

**WSZYSTKIE WYMIENIONE MIEJSCA, ULICE, ZABYTKI, BUDOWLE – NALEŻY POTRAFIĆ UMIEJSCOWIĆ
NA PLANIE MIASTA!!!**

Agnieszka Spigarska-Linde
Współpraca – Joanna Miklikowska, Sławomir Kościelak